

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	17 มี.ค. 2552	19	6658	5

รอยเรื่อง
เมืองลำปาง
ปีที่ ๑๑

วัดพระแก้ว มรกตดอนเต้า วัดสำคัญคู่ เมืองลำปาง

ใน

อดีตวัดพระแก้วดอนเต้าเคยเป็นที่
ประดิษฐานของพระพุทธมหามณีรัตน
ปฏิมากร หรือ พระแก้วมรกต ใน

ตำนานได้กล่าวว่า เมื่อปี พ.ศ.1979 ได้มีการพยายาม
ที่จะอัญเชิญพระแก้วมรกตจากเมืองเชียงรายได้ที่
เชียงใหม่ ขบวนช้างที่อัญเชิญมาเกิดตกใจตื่นวิ่งมา
ทางเมืองลำปาง จึงทำให้พระแก้วมรกตได้
ประดิษฐานอยู่ที่วัดพระแก้วดอนเต้า กระทั่งถึงปี
พ.ศ.2011 จึงได้อัญเชิญไปสู่นครเชียงใหม่

นอกจากพระแก้วมรกตแล้ว ที่วัดพระ
แก้วดอนเต้ายังเป็นต้นตำนานของพระแก้วดอนเต้า
พระพุทธรูปสำคัญคู่เมืองลำปางอีกองค์หนึ่ง ใน
ตำนานกล่าวว่า ที่วัดพระแก้วดอนเต้าแห่งนี้เป็นวัด

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2555/00099

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ 17 ต.ค. 2552	ปีที่ 19	ฉบับที่ 6658	หน้า 5

โบราณยังหาพระพุทธรูปบูชาประจำวัดไม่ได้ ในเวลานั้นมีนางเทวดาองค์หนึ่งได้ลงมาเกิดเป็นมนุษย์ชื่อว่านางสุชาดา เพื่อที่จะอุปัฏฐากพระมหาชินธาดูเจ้า

ครั้งหนึ่งพระมหาเถระเจ้าอาวาสผู้ปกครอง วัดนั้น ดำริจะแกะสลักพระด้วยไม้แก่นจันทน์ แต่หาไม้แก่นจันทน์ไม่ได้ พญานาคจึงเนรมิตแก้วมรกตเข้าไปไว้ในลูกแตงโมและนำไปวางไว้ในสวนดอกไม้ของนางสุชาดา เมื่อนางสุชาดาได้พบจึงนำแตงโมไปถวายให้แก่พระเถระ พระมหาเถระจึงพบแก้วมรกตและจะสลักพระพุทธรูปด้วยมรกตนั้น เมื่อพระอินทร์ทราบข่าวจึงได้จำแลงมาขึ้นอาสน์สลักให้และเนรมิตให้เป็นองค์พระปฏิมากรแก้วมรกตอันงดงาม

ต่อมานางสุชาดาถูกท้าวพญาผู้ครองเมืองสั่งให้ประหารชีวิต เพราะมีข้อครหาประกอบ

กลุ่มภารกิจจดหมายเหตุและสารนิเทศท้องถิ่น

สำนักหอสมุด มหาวิทยาลัยแม่โจ้

NORTH CLIPPING 2555/00099

ชื่อหนังสือพิมพ์	วันที่	ปีที่	ฉบับที่	หน้า
เชียงใหม่นิวส์	๒7 ธ.ค. 2552	19	6658	5

มีอาจารย์กับพระมหาเถระ ก่อนที่จะถูกประหารนางสุชาดาได้อธิษฐานว่า หากนางบริสุทธิ์จริงของอย่าให้โลหิตตกลงสู่พื้นดิน เมื่อเพชฌฆาตลงดาบ เลือดของนางได้หายขึ้นไปในอากาศ ท้าวพญาผู้ครองเมืองก็เกิดธรรมสังเวช ออกแตกตาย

ตำนานดังกล่าวกลายเป็นเรื่องเล่าขานเกี่ยวกับประวัติของพระแก้วดอนเต้ามาจนถึงปัจจุบัน

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ ๒7 ต.ค. 2552	ปีที่ ๒9	ฉบับที่ 6658	หน้า 5

วัดพระแก้วดอนเต้ามีประวัติความเป็นมาแต่ดั้งเดิมไม่ปรากฏหลักฐานแน่ชัด อาจเป็นเพราะวัดแห่งนี้เป็นวัดเก่าที่สร้างขึ้นในสมัยทวารวดีหรือสมัยสุโขทัยหรือสมัยของอาณาจักรล้านนา วัดนี้ปรากฏเป็นชื่อว่าวัดพระแก้วชมพูและในสมัยรัตนโกสินทร์วัดนี้มีชื่อว่า วัดเวียงเหนือ ก่อนจะเปลี่ยนชื่อมาเป็นวัดพระแก้วดอนเต้าสุชาดารามในปัจจุบัน

แม้ว่าพระแก้วดอนเต้าจะมีประวัติที่ปรากฏ ในตำนานที่เกี่ยวข้องกับวัดพระแก้วดอนเต้า แต่ปัจจุบัน องค์พระแก้วดอนเต้ากลับไปประดิษฐานอยู่ที่วัดพระธาตุลำปางหลวง อาจเป็นเพราะว่าวัดพระธาตุลำปางหลวงนั้นเป็นวัดสำคัญเก่าแก่และเป็นปูชนียสถานคู่บ้านคู่เมือง

แต่เดิมนั้นวัดพระธาตุลำปางหลวงเป็นวัดที่เคารพสักการะของผู้คนในเขตลุ่มแม่น้ำวัง องค์พระธาตุลำปางหลวงตั้งอยู่ในซากเมืองโบราณที่เรียกว่า “ลัมพกัปปะ” อันเป็นเมืองโบราณที่มีแนวกำแพงเมืองเป็นคันดิน 3 ชั้นและมีคูน้ำล้อมรอบ 2 ชั้น

อย่างไรก็ตามได้มีการกล่าวถึงพระแก้วดอนเต้าไว้ในหนังสือแผ่นดินล้านนา โดย สุรพล ดำริห์กุล วิเคราะห์ไว้ว่า ชื่อของพระแก้วดอนเต้าไม่ปรากฏอยู่ในตำนานหรือเอกสารและจารึกใดๆ ที่เกี่ยวข้องกับเมืองลำปางเลย รวมทั้งเอกสารตำนานสำคัญๆของล้านนา เช่น ชินกาลมาลีปกรณ์ ตำนานพื้นเมืองเชียงใหม่ ตำนานมูลศาสนาและอื่นๆ นอกเสียจากได้กล่าวไว้ในตำนานของวัดพระแก้วดอนเต้าเท่านั้น จึงเป็นข้อน่าสังเกตว่าองค์พระแก้วดอนเต้านั้นปรากฏขึ้นในช่วงเวลาใด อาจเป็นไปได้ว่าองค์พระแก้วดอนเต้าดังกล่าว น่าจะเป็นพระแก้วที่

ชื่อหนังสือพิมพ์ เชียงใหม่นิวส์	วันที่ ๒7 ธ.ค. 2552	ปีที่ 19	ฉบับที่ 6658	หน้า 5

เคยปรากฏอยู่ที่เมืองเชียงแสนและอาจถูกอัญเชิญมาไว้ที่เมืองลำปางพร้อมกับการอพยพของชาวเชียงแสนที่มาอยู่ในเมืองลำปางเมื่อปี พ.ศ.2347 นั้น ดูจะเป็นไปได้มากกว่า

สุรพล ดำริห์กุล ยังได้กล่าวอีกว่า เหตุการณ์การสู้รบระหว่างไทยกับพม่าในช่วงพุทธศตวรรษที่ 24 นั้นบ้านเมืองในล้านนาเกิดความวุ่นวายเสียหาย ทำให้เมืองต่างๆ ถูกทอดทิ้งกลายเป็นเมืองร้าง เมืองลำปางก็เช่นกัน กระทั่งเจ้าพระยาภาววิไลได้ยกกองทัพไปตีเมืองเชียงแสนและได้เผาเมืองเพื่อมิให้เป็นที่มั่นของข้าศึก จากนั้นจึงได้กวาดต้อนผู้คนให้แยกย้ายไปตั้งถิ่นฐานในที่ต่างๆ ซึ่งเชื่อว่าชาวเชียงแสนส่วนใหญ่ถูกส่งให้มาตั้งถิ่นฐานอยู่ในเมืองลำปาง ชาวเชียงแสนนี้เองที่เป็นประชากรสำคัญในการบูรณะฟื้นฟูเมืองลำปางและบูรณะฟื้นฟูวัดวาอารามต่างๆ ในเขตเมือง หลังจากนั้นเป็นต้นมาชื่อของวัดพระแก้วดอนเต้าก็ปรากฏพร้อมกับองค์พระแก้วดอนเต้า ดังนั้นจึงสันนิษฐานได้ว่า ความเกี่ยวพันและสอดคล้องกับการ

เข้ามาของชาวเชียงแสน จึงน่าจะเกี่ยวข้องกับเรื่องราวของพระแก้วดอนเต้า จึงทำให้แนวคิดที่กล่าวว่า พระแก้วดอนเต้าน่าจะเป็นองค์เดียวกันกับพระแก้วเมืองเชียงแสนนั้น มีความน่าเชื่อถือสูง

เรื่องราวของพระแก้วดอนเต้านั้น มิใช่จะน่าสนใจอยู่ในฐานะที่เป็นสิ่งสักการะอันศักดิ์สิทธิ์คู่บ้านคู่เมืองเท่านั้น แต่จากประวัติความเป็นมาและเรื่องราวที่เกี่ยวข้องกับผู้คนในช่วงระยะเวลาที่ผ่านมา นั้นเป็นเรื่องที่น่าสนใจมากกว่าและยังช่วยเพิ่มเติมให้ประวัติศาสตร์ของบ้านเมืองในบางช่วงบางตอนนั้นมีความชัดเจนมากยิ่งขึ้น

จักรพงษ์ คำบุญเรือง

jakpong@chiangmainews.co.th